

Jaarverslag 2024

Voorwoord

Met trots en dankbaarheid kijken we terug op het jaar 2024. Dankzij de tomeloze inzet en het enthousiasme van onze vrijwilligers hebben we als Stichting Munira opnieuw een betekenisvol jaar mogen beleven, vol waardevolle ervaringen en hartverwarmende ontmoetingen.

Het tweede jaar van het project *Groen Geluk* op de zorgtuin in Gorssel is succesvol afgerond in februari 2025. In samenwerking met de gemeente hebben we ons actief ingezet om de maatschappelijke waarde van de zorgtuin zichtbaarder te maken en beter te duiden. Dit resulteerde in een duidelijke en waarderende omschrijving van onze activiteiten door de gemeente. Daarbij werd onderstreept dat de zorgtuin bijdraagt aan de versterking van zelf- en samenredzaamheid, aan ontmoeting en ontspanning, en aan preventie en vroegsignalering. De zorgtuin is benoemd als een laagdrempelige, *voorliggende voorziening* in het kader van maatschappelijke ondersteuning – een erkenning waar we dankbaar voor zijn.

Gedurende het jaar zijn onze vrijwilligers met veel toewijding en plezier actief gebleven. Zij ontvingen ouderen – waaronder de alleroudsten – op de tuin, en boden ook een gastvrije plek aan Oekraïense dorpelingen die actief deelnamen aan diverse programma's. De groene belevingsprojecten voor de jeugd en de groenteteelt voor de voedselbank waren opnieuw succesvol en geliefd. Met veerkracht en gezamenlijke inzet hebben alle betrokkenen bijgedragen aan een geslaagd en inspirerend jaar, waarin onze visie op *Positieve Gezondheid* zichtbaar tot leven kwam – en zowel bezoekers als partners wist te inspireren.

Ook op het gebied van leesbevordering en cultuureducatie waren we actief. Zo zetten we ons in voor het project *Bonaire Lezen, Schrijven en Presenteren vergroten je wereld*, gericht op basisscholen. Daarnaast ondersteunden we literaire uitwisselingen met schrijvers van Bonaire en verzorgden we een publicatie van Bonairiaanse poëzie.

Het volledige jaarverslag 2024, inclusief de jaarrekening zoals opgesteld door onze accountant, is te vinden op onze website: www.stichtingmunira.nl.

We zijn er trots op dat we in 2024 wezenlijk hebben bijgedragen aan het realiseren van de doelstellingen van onze ANBI-stichting. Onze dank gaat uit naar alle fondsen, donateurs en betrokkenen die dit mede mogelijk hebben gemaakt.

In het vervolg van dit verslag leest u meer over onze lopende projecten: de zorgtuin in Gorssel en de initiatieven op het gebied van leesbevordering en cultuureducatie in 2024.

Namens het bestuur van Stichting Munira,
Evelien van Dort – de Meester
Voorzitter

Project: Zorgtuin Gorssel, een zorgzame tuin en kern van een zorgzame buurt

1. Activiteiten

1.1 Dagbeleving in samenwerking met Stichting Sutfene

In de zomermaanden boden we samen met zorginstelling Stichting Sutfene een dagbelevingsprogramma aan op de zorgtuin. Ouderen uit De Borkel en leden van de senioren groep Gorssel namen hier met veel plezier aan deel. De zorgtuin vormde voor hen een rustgevende en inspirerende plek voor ontmoeting en ontspanning.

1.2 Inhoudelijke activiteiten: tuinprogramma's

De zorgtuin bood in 2024 een breed scala aan inhoudelijke activiteiten, met als doel ontmoeting, verbinding en zingeving te stimuleren.

1.2.1 Lezingen en rondleidingen

Gedurende het jaar organiseerden we diverse lezingen en rondleidingen op de tuin, waarin we onze visie op positieve gezondheid en duurzame gemeenschapsvorming deelden met bezoekers en belangstellenden.

1.2.2 Rolstoelvriendelijke plantbakken

Onze speciaal ontworpen, rolstoelvriendelijke plantbakken worden met dankbaarheid gebruikt door ouderen en kwetsbare bezoekers. De tuinbezoeken zijn inmiddels een vast onderdeel van het officiële activiteitenaanbod van Stichting Sutfene tijdens de zomermaanden.

1.2.3 Bloemenvreugde

Een vaste groep van vijf betrokken vrijwilligers verzorgde wekelijks het project *Bloemenvreugde*. Zelfgekweekte bloemen van de zorgtuin werden liefdevol bezorgd bij bewoners van het zorgcentrum en bij ouderen in de buurt. Dit gebaar van aandacht draagt bij aan warme onderlinge contacten tussen de tuin, het zorgcentrum en de wijk.

1.2.4 Kunst en ontmoeting

Onder het programma *Kunst en ontmoeting* werden creatieve activiteiten georganiseerd zoals tekenen, schilderen en dichten. Deze bijeenkomsten boden deelnemers niet alleen artistieke expressie, maar ook betekenisvolle momenten van verbinding en uitwisseling.

1.2.5 Educatie in de moestuin

Voor leerlingen uit de bovenbouw van de basisschool verzorgden we een educatief programma over de moestuin. De leerlingen leerden over teelt, verzorging en oogst, waarna zij op school de groenten bereidden tot smaakvolle gerechten – een leerzaam en smakelijk traject. Twee basisscholen kregen op de tuin bijles van de eimker over het leven van de bij, en natuurlijk honing proeven en bijen beleven.

1.2.6 Oogst voor de voedselbank

Gedurende het hele groeiseizoen oogstten vrijwilligers groenten die wekelijks werden geschonken aan de Voedselbank Zutphen. Dankzij de uitbreiding van de moestuinvakken kon

de productie worden verhoogd. Zo konden we zelfs in de winter nog een overvloedige oogst boerenkool leveren.

1.3 Onderhoud van de zorgtuin

Het wekelijkse onderhoud van de zorgtuin wordt met toewijding verzorgd door een trouwe groep vrijwilligers. Zij nemen uiteenlopende taken op zich – van grasmaaien, houthakken en het schoonhouden van het tuinhuis tot allerlei grote en kleine klussen. Dankzij hun inzet blijft de tuin een gastvrije, veilige en verzorgde plek voor al onze doelgroepen.

1.4 Tiny Forest en biodiversiteit

Op het terrein van de zorgtuin is een *Tiny Forest* aangelegd: een compacte, inheemse bostuin met een grote variatie aan bomen en struiken. Deze beplanting draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit in de omgeving en biedt ruimte aan vogels, insecten en andere kleine dieren. Ook vormt het een inspirerende plek voor natuureducatie en verwondering.

1.5 Participatie uit de buurt

1.5.1 Buurtbetrokkenheid en evenementen

De zorgtuin fungeert al veertien jaar als plek van verbinding in de buurt, en ook in 2024 waren er weer meerdere hoogtepunten van samenwerking en participatie. Tijdens *NLdoet* en het jaarlijkse *Oogstfeest* ontvingen we veel bezoekers, onder wie vertegenwoordigers van Stichting Welzijn Lochem (SWL), de gemeente Lochem en sociaal werkorganisatie 't Baken. Binnen het programma *Groen Geluk* werden extra veel bezoekers verwelkomd en groeide de zorgtuin verder in haar voorbeeldfunctie als model voor *community building*.

1.5.2 Samenwerken aan zorg in de buurt

In een tijd waarin burgerparticipatie en sociale samenhang belangrijker zijn dan ooit, laat de zorgtuin zien hoe zorg dichtbij – in en door de gemeenschap – concreet vorm kan krijgen. We faciliteren onder andere zogeheten *participatiegesprekken* met buurtbewoners over zorg voor jezelf en elkaar, nu en in de toekomst. Deze gesprekken dragen bij aan bewustwording en onderlinge betrokkenheid.

1.5.3 Oogst en voedselbank

Tijdens het oogstfeest in het najaar verzamelden we gezamenlijk 350 kilo pompoenen en

kisten vol appels, die we met trots en plezier schonken aan de Voedselbank Zutphen. Later in het seizoen volgden nog vele kratten met boerenkool.

1.5.4 Reflectie en vooruitblik

Aan het einde van het tuinseizoen kwamen de vrijwilligers bijeen om het jaar gezamenlijk te evalueren. Tijdens deze bijeenkomst keken we niet alleen terug op de behaalde resultaten, maar ook vooruit naar nieuwe kansen en plannen voor 2025.

1.5 Participatie uit de buurt

1.5.1 Lezingen, rondleidingen en kennisdeling

Op de zorgtuin werden regelmatig lezingen en rondleidingen verzorgd voor kleine tuingroepen en belangstellenden. Vrijwilligers gaven met enthousiasme uitleg over de tuin en beantwoordden vragen over onze aanpak en visie.

Daarnaast neemt de zorgtuin actief deel aan overleggen met Stichting Welzijn Lochem (SWL) en de Vrijwilligerscentrale Lochem. Hier wordt onder meer besproken hoe vrijwilligers ondersteund kunnen worden in hun ontwikkeling richting (her)intreding op de arbeidsmarkt. Onze integrale en inclusieve aanpak op de tuin wordt daarbij vaak als inspirerend voorbeeld genoemd.

De *dementievriendelijke benadering* van de zorgtuin blijft een waardevol en onderscheidend aspect. Niet alleen lokaal, maar ook internationaal. In samenwerking met Stichting Alzheimer Bonaire verzorgde de zorgtuin een presentatie op Bonaire over *community building*, *belevingsgerichte zorg* en de rol van natuur bij het ondersteunen van mensen met dementie. Deze kennisuitwisseling draagt bij aan het vergroten van impact, ook buiten Nederland.

1.5.2 Lokale seniorenzorg

De coördinator van de zorgtuin neemt deel aan een speciale commissie van Stichting Welzijn Lochem die zich richt op de versterking van lokale voorzieningen voor senioren. Vanuit de praktijkervaring van de zorgtuin wordt hierin actief meegedacht over relevante thema's en behoeften.

1.5.3 Aanpak van eenzaamheid

Ook is de coördinator betrokken bij het SWL-project *Samen Verbinden*, dat zich richt op het verminderen van eenzaamheid. Dit gebeurt vanuit een domeinoverstijgende benadering, waarin burgerparticipatie, informele zorg en ontmoeting centraal staan. De zorgtuin levert hierin een waardevolle bijdrage door haar laagdrempelige en inclusieve karakter.

2.0 Public Relations

2.1 Communicatie en zichtbaarheid

De zichtbaarheid van de zorgtuin is versterkt via meerdere communicatiekanalen. De website wordt maandelijks bijgewerkt, en via Twitter worden regelmatig updates en foto's gedeeld. Ook verschenen er diverse artikelen over de zorgtuin in *De Gids*, het lokale weekblad.

Daarnaast zijn we dankbaar voor de prettige samenwerking met het **NSGK** (Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind), waarmee we in verbinding blijven rondom inclusieve tuinactiviteiten en het delen van expertise.

3.0 Interne organisatie

3.1 Vrijwilligersbeleid

De coördinator van de zorgtuin onderhoudt regelmatig contact met de vrijwilligers, die verspreid over verschillende dagdelen actief zijn op het terrein. Gedurende het seizoen werden meerdere gezamenlijke activiteiten georganiseerd, wat heeft bijgedragen aan teamgevoel en betrokkenheid.

Een belangrijk onderdeel hiervan was het programma *Groen Geluk*, waarin ook Oekraïense dorpsgenoten en buurtbewoners uit de senioren groep actief deelnamen. Deze activiteiten sloten nauw aan bij de visie van *Positieve Gezondheid* en draaiden om thema's als: betekenisvolle daginvulling, ontmoeting, verbondenheid en gesprekken over wat er écht toe doet.

De bijeenkomsten werden gezamenlijk vormgegeven door de stichting en de vrijwilligers, en werden goed bezocht en gewaardeerd. Evenementen als NLdoet, buurtinitiatieven en het jaarlijkse oogstfeest hebben zichtbaar bijgedragen aan de sociale cohesie binnen het vrijwilligersteam én in de bredere gemeenschap.

Dankzij de vaste aanwezigheid van vrijwilligers op bijna alle werkdagen kon de zorgtuin tijdens de zomermaanden op regelmatige basis worden opengesteld voor bezoekers.

3.2 Bestuurlijke organisatie

Het bestuur van Stichting Munira heeft in 2024 op diverse manieren invulling gegeven aan haar taak. Er werd frequent telefonisch overleg gevoerd en in het voor- en najaar vonden drie bestuursvergaderingen plaats. Tijdens deze bijeenkomsten werden de organisatorische en inhoudelijke aspecten van de projecten besproken.

Daarnaast droeg het bestuur actief bij aan:

- De externe vertegenwoordiging van de stichting, o.a. via lezingen, netwerkbijeenkomsten en publicaties;
- Fondsenwerving en het onderhouden van relaties met donateurs, gemeentelijke vertegenwoordigers, dorpsraad en andere stakeholders.

De bestuursleden hebben zich met overtuiging ingezet om de missie van de stichting uit te dragen en te realiseren.

Doelstellingen Stichting Munira:

- Het creëren van meerwaarde voor mens en natuur, onder andere door het bevorderen van natuurbehoud;
- Het verlenen van maatschappelijke diensten, met een bijzondere focus op de Nederlandse gemeenschap.

Ook in 2024 zijn deze doelstellingen ruimschoots behaald.

4.0 Vooruitblik: Zorgtuin 2025

Voor het komende jaar zetten we de succesvol gebleken activiteiten van de zorgtuin voort. De positieve ervaringen, de brede betrokkenheid van vrijwilligers en bezoekers, en de waardering uit de gemeenschap vormen een stevige basis voor verdere groei.

Met dank aan het Oranje Fonds kon het tweejarige project *Groen Geluk* worden gerealiseerd. De formele afronding van dit project vindt plaats in februari 2025. De impact is groot gebleken, en de wens leeft sterk om – binnen nieuwe kaders – hier een vervolg aan te geven.

Daarnaast is er het voornemen om in 2025 een klein onderzoek of publicatie uit te brengen over onze *belevingsgerichte aanpak voor mensen met dementie*. De positieve ervaringen van de afgelopen jaren verdienen het om gedeeld te worden, als inspiratie en voorbeeld voor andere zorg- en groenprojecten.

Tot slot is veel tijd en energie gestoken in het versterken van de samenwerking met de gemeente Lochem en Stichting Welzijn Lochem (SWL). Deze intensivering is belangrijk voor

de toekomstbestendigheid van het initiatief, met het oog op duurzame opvolging en verankering van de zorgtuin als plek van betekenisvolle zorg en ontmoeting.

5.0 Project Leesbevordering

5.1 Lezen en schrijven vergroten je wereld – 2024

Project Statia: ‘Deel het verleden en ga voor de toekomst’

In maart 2024 is het project *Statia: Deel het verleden en ga voor de toekomst* met groot enthousiasme ontvangen. Het project werd mogelijk gemaakt dankzij ondersteuning van het DNB Fonds (Caribisch deelgebied) en samenwerking met PBCCG.

Het project sloot aan op het nationale herdenkingsjaar van het slavernijverleden en bood jongeren op Sint Eustatius de kans om op eigentijdse en betrokken wijze kennis te maken met hun geschiedenis, omgeving en identiteit – met oog op hun toekomst.

Kinderboek en lesprogramma

Het tweetalige kinderboek *Statia, History and Happiness / Statia, Historie en Geluk* vormt het hart van dit project. Het boek is full colour geïllustreerd en bevat naast het verhaal ook educatieve informatie over het slavernijverleden, met een speciaal ontwikkeld lesprogramma. Op eigen initiatief en eigen kosten is het boek in hardcover gedrukt, buiten het projectbudget om.

Alle groepen van de vier basisscholen op Sint Eustatius, de openbare bibliotheek en alle betrokken organisaties hebben een exemplaar van het boek ontvangen.

Workshops en lezingen

- **Interactieve workshops** vonden plaats op alle basisscholen van het eiland: Gwendoline van Putten School, Lynch Plantation SDA Primary School, Bethel Methodist School, Governor de Graaff School en Golden Rock School.

- In totaal werden ongeveer 200 leerlingen bereikt, evenals 10 leerkrachten en 4 schooldirecties.
- De workshops waren gericht op het stimuleren van lezen, schrijven en presenteren, waarbij leerlingen hun eigen verhalen mochten schrijven en voordragen.
- Een centrale presentatie vond plaats in de openbare bibliotheek van Sint Eustatius.

Positieve reacties en erkenning

Het project werd zeer positief ontvangen. Bekijk de video:

[Statia, History and Happiness](#)

Met dank aan:

- Raimie Richardson (onderzoeker historisch erfgoed Sint Eustatius)
- Christina Timber (Foundation REALC)
- Henk van Dort (filmbeelden)
- Lucas Jacobsen (editor)

Daarnaast was er een officiële ontvangst op het gouvernementsgebouw op maandag 11 maart 2024, waar projectleider Evelien van Dort in gesprek ging met Alida Francis, Government Commissioner van Sint Eustatius.

Project Bonaire: Schrijf je eigen verhaal – november 2024

Ook op Bonaire zijn de schrijfworkshops zeer positief ontvangen. De focus lag op het stimuleren van creativiteit en taalvaardigheid bij kinderen via het schrijven van een *eigen verhaal*. Dit helpt kinderen om zich uit te drukken over wat voor hen belangrijk is en versterkt het zelfvertrouwen, de zelfredzaamheid en het identiteitsbesef.

Onderdeel van het project waren:

1. **Kinderboekenschenking** aan de schoolbibliotheken van vijf basisscholen en de naschoolse opvang. Deze schenking werd met grote dankbaarheid ontvangen. De scholen zijn bezig hun bibliotheken uit te breiden, in lijn met het nieuwe beleid van de openbare bibliotheek van Kralendijk.
2. **Creatieve schrijfworkshops** op vijf basisscholen, in samenwerking met Stichting Lesa Ta Dushi. Kinderen werkten enthousiast aan hun verhalen – in tekst, als rap of in korte zinnen. De verwerking verschilde per groep, maar de betrokkenheid was hoog.
3. **Interactieve lezing voor volwassenen** over *Positieve Gezondheid en het belang van taalvaardigheid*, gericht op professionals uit zorg en onderwijs. Deze lezingen werden goed bezocht en hebben geleid tot een concreet voornemen tot verdieping in 2025, in samenwerking met Lesa Ta Dushi.

Observaties en impact

De schrijfopdrachten, vaak gekoppeld aan thema's als vriendschap, toekomstwensen of eilandbeleving, leverden verrassende en ontroerende verhalen op. Soms werden deze viertalig opgeschreven, in een mengvorm van Papiaments, Nederlands, Spaans en Engels – wat inzicht gaf in de meertalige leefwereld van de kinderen. Ondanks taaluitdagingen was de inzet groot en het enthousiasme aanstekelijk. Leerkrachten waren trots op hun leerlingen en gemotiveerd om creatieve schrijfopdrachten blijvend een plek te geven in het onderwijs.

Met veel dank aan:

Stichting Madurodam Kinderfonds, Stichting Lesa Ta Dushi en alle scholen, docenten, leerlingen en ondersteuners die dit project mede mogelijk hebben gemaakt.

5.3 Lezen en schrijven – 2025

Lezen en schrijven vergroten je wereld – 2025

1. Project 'Leesbevordering: Held in je eigen verhaal' – Bonaire, november 2025

Het projectplan *'Leesbevordering: Held in je eigen verhaal'* is goedgekeurd door het Nederlands Letteren Fonds en wordt in november 2025 uitgevoerd op basisscholen op Bonaire. Dit leesbevorderingsproject wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met de lokale stichting **Fundashon Lesa Ta Dushi (FLTD)**.

2. Voortzetting literaire uitwisseling Bonaire

Er wordt gewerkt aan een nieuwe aanvraag om de literaire uitwisseling op Bonaire voort te zetten. Deze aanvraag wordt gezamenlijk opgesteld met de lokale partnerorganisatie en zal in 2025 worden ingediend. Doel is het versterken van culturele verbondenheid en het stimuleren van taal en schrijfontwikkeling vanuit verschillende perspectieven.

3. Bijdrage aan de Bonairiaanse schrijfgemeenschap

In 2025 wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van de lokale schrijfcultuur op Bonaire, onder andere door begeleiding en ondersteuning van **Stichting Munira** bij (digitale) publicaties van lokale schrijvers en verhalenmakers.

4. Onderwijspakket 'Positief Gezond'

Daarnaast wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een onderwijsaanbod voor basisscholen, gebaseerd op het concept *Positieve Gezondheid*. Dit aanbod combineert taalontwikkeling met thema's zoals welbevinden, veerkracht, zingeving en zelfexpressie. Het doel is kinderen via lezen en schrijven te stimuleren om na te denken over wie ze zijn, wat ze belangrijk vinden en hoe ze hun wereld vorm kunnen geven.

6.0 Doelstelling en werkwijze

De doelstelling van **Stichting Munira** is onder meer:

het bevorderen van de creatieve ontwikkeling en het welzijn van de opgroeiende mens tot een volwaardig en geletterd lid van de samenleving.

In 2024 hebben we deze doelstelling krachtig vormgegeven via onze programma's op het gebied van leesbevordering en cultuureducatie.

Onze aanpak — samenwerken met basisscholen, de openbare bibliotheek en lokale partners

— heeft geleid tot brede participatie en grote betrokkenheid van leerlingen, leerkrachten en ouders.

Daarnaast is onze inzet om aandacht te vragen voor het Nederlandstalige (kinder)boek en het belang van lezen voor de taalontwikkeling van kinderen en volwassenen overtuigend gerealiseerd. Zowel het bereik als de impact van onze programma's zijn boven verwachting gebleken.

Bestuurssamenstelling in 2024:

- Evelien van Dort, voorzitter
- Joke Butler, penningmeester
- Marga van Outheusden, secretaris

7.0 Financiën

De jaarrekening over 2024 is opgesteld door **KAB Accountants**.

De activiteiten van Stichting Munira zijn in 2024 mogelijk gemaakt dankzij de steun van diverse fondsen en particuliere donateurs.

Een overzicht van de financiële verantwoording en de betrokken fondsen is te vinden op onze website:

www.stichtingmunira.nl

Er zijn geen medewerkers in dienst van de stichting; al het werk wordt verricht door vrijwilligers en bestuursleden.